

«ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ»¹

Ελπίδα Πανέρα

Κοινωνική Λειτουργός²

Προγράμματα Κοινωνικής Πρόνοιας

Ένα καθολικό φαινόμενο που κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει στις ημέρες μας καθώς τελειώνει αυτός ο αιώνας, είναι αυτό των Μεταναστευτικών ρευμάτων, ένα φαινόμενο που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη από τις Διοικήσεις των Κρατών κυρίως των χωρών υποδοχής για τη διαμόρφωση μιας νέας πολιτικής που αναγκαστικά θα χρειασθεί να κάνουν για να αντιμετωπίσουν αυτά τα Μεταναστευτικά ρεύματα, σε ότι αφορά Οικονομικές, Κοινωνικές και Πολιτικές διαστάσεις.

Η Μετανάστευση δεν είναι ένα φαινόμενο που προέκυψε μόνο στις ημέρες μας αυτό που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι παίρνει άλλες διαστάσεις.

Η χώρα μας από διάφορα στοιχεία είναι πολλές φορές TRANSIT από ρεύματα που έρχονται από την Ασία, πρόσφυγες από ΙΡΑΝ ΙΡΑΚ κλπ. για να μεταναστεύσουν εν συνεχεία Αυστραλία, Καναδά, Αμερική. Αυτό όμως που σήμερα αντιμετωπίζουμε είναι η Παλινόστηση Ελλήνων Ποντίων από τη Ρωσία.

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα ήλθαν περίπου 35.000 Έλληνες Πόντιοι με ρυθμό αύξησης 15.000 με 30.000 το χρόνο. Για το 1991 αναμενόταν άλλοι 20.000 με 30.000 και ο πιθανός πληθυσμός εκτιμόταν πάνω από 100.000.

Το έτος 1990 πέρασαν από τη Δ/ση Κοινωνικής Πρόνοιας Θεσσαλονίκης περίπου 2.000 οικογένειες με κατά μέσο όρο 4 παιδιά συνολικά 8.000 άτομα.

Οι συγκρούσεις που λαμβάνουν χώρα εκεί μεταξύ Αρμενίων, Αζέρων, Κούρδων, Ρώσων, φυλετικές και εθνικές διαφορές, σε περιοχές όπως του Καυκάσου αντιμετωπίζονται σαν Πολίτες δευτέρας κατηγορίας, πολλοί αλλάζουν τα ονόματά τους προς το Ρωσικό, θρησκευτικές μισαλοδοξίες εκ μέρους των Μουσουλμάνων έναντι αυτών που είναι χριστιανοί, ο υψηλός πληθωρισμός με αποτέλεσμα άνοδο τιμών και έλλειψη βασικών ειδών διατροφής αναγκάζουν τους Έλληνες να αποφασίσουν την Παλινόστηση να γυρίσουν στη δική τους «ΓΜ» όπως λένε.

Εκτός από τους Πόντιους Πρόσφυγες υπάρχουν και οι Πολιτικοί Πρόσφυγες δηλ. Έλληνες που επιστρέφουν από Κράτη της Ανατολικής Ευρώπης που είχαν καταφύγει συνεπεία του Εμφυλίου

1. Εισήγηση στην Ημερίδα "Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Εργασία για πρόσφυγες και παλινοστούντες - προβλήματα και προοπτικές" που οργάνωσε το Τοπικό Τμήμα Θεσσαλονίκης του ΣΚΛΕ στις 17 Μαΐου 1991.

2. Προϊσταμένη
Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας
Δ/σης Κοινωνικής Πρόνοιας Θεσ/νίκης

Πολέμου ή από Κράτη της Δυτικής Ευρώπης στα οποία εγκαταστάθηκαν αργότερα από Κράτη της Ανατολικής Ευρώπης που αρχικά είχαν καταφύγει. Αυτή η κατηγορία των Πολιτικών Προσφύγων έχει ελλατωθεί τα τελευταία χρόνια.

Ακόμη έχουμε ένα μεγάλο κύμα Αλβανών Προσφύγων που αρχίζει να μας δημιουργεί προβλήματα και στο Μέλλον ακόμη περισσότερα.

Τόσο οι Πολιτικοί Πρόσφυγες όσο και Έλληνες Πόντιοι νοιώθουν Ξένοι μόλις περάσουν τα Ελληνικά Σύνορα. Η Ελληνική κοινωνία φαντάζει άγνωστη για αυτούς δεν είναι προσαρμοσμένοι στα Ελληνικά δεδομένα, δεν γνωρίζουν την Ελληνική γλώσσα και η γλωσσική ανεπάρκεια μεγαλώνει ακόμη περισσότερο τη Μοναξιά και την απομόνωση που αισθάνονται. Η ελληνική αγορά είναι πλήρης και αυτοί χρειάζονται Επαγγελματικό αναπροσανατολισμό.

Σοβαρό λοιπόν πρόβλημα η ανεργία η εργασία με χαμηλές αμοιβές και πολλές φορές χωρίς ασφαλιστική κάλυψη.

Απαιτούνται λοιπόν αναπτυξιακά Προγράμματα, Προγράμματα Στεγάσεως, μελέτες για ορισμένα έργα υποδομής, Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης και αποκατάστασης.

Το πρόγραμμα που εφαρμόζεται από τις Δ/σεις και Τμήματα Προνοίας όλης της χώρας είναι Πρόγραμμα Επιδοματικής Πολιτικής: α) Στους Πολιτικούς Πρόσφυγες και β) στους Παλινοστούντες Έλληνες από τη Ρωσία.

α) Των Πολιτικών Προσφύγων: 1) Εφάπαξ 60.000 για δαπάνη μεταφοράς οικοσκευής της οικογένειας και 40.000 σε κάθε μέλος ανεξαρτήτου υπηκοότητας για αντιμετώπιση των πρώτων αναγκών στέγασης και διατροφής. 2) Δαπάνη 100.000 δρχ. μεταφοράς σωρού νεκρού.

β) Των Ελλήνων Ποντίων από τη Ρωσία: 1) οι αυτές παροχές 60.000 και 40.000, 2) εφάπαξ ποσό για στεγαστική ανάγκη 2.000 δρχ. στην Αρχηγό και 500 δρχ. σε κάθε μέλος της οικογένειας, 3) Στους Σπουδαστές 1.500 δρχ. μηνιαίως, 4) Υπερήλικες πάνω από 60 χρονών μηνιαίο βοήθημα 1.500 δρχ., 5) άτομα με προβλήματα υγείας ανεξαρτήτου ηλικίας επιδοτούνται από το Πρόγραμμα ατόμων με ειδικές ανάγκες με το ποσό των 17.600 δρχ., 6) 7.000 βοήθημα για έξοδα κηδείας, 7) Παροχές δωρεάν Ιατροφαρμακευτικής και Νοσοκομειακής Περίθαλψης για ένα χρόνο η οποία εάν δεν καλυφθεί από το ΙΚΑ ανανεώνεται εκ νέου.

Οι αυτές παροχές των 60.000 και 40.000 δρχ., Νοσοκομειακή και Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη δίνεται για ομογενείς από Αλβανία (Β. Ηπειρος) που έρχονται για μόνιμη εγκατάσταση, παλινόστηση ή επαναπατρισμό που αναγράφεται στο Διαβατήριο.

Το Δεκέμβριο του 1989 με απόφαση του Υπουργού Μακεδονίας - Θράκης συγκροτήθηκε Επιτροπή, καθώς και ειδική Γραμματεία, για συλλογή όλων των στοιχείων που απαιτούνται για ότι αφορά υποδομή και αποκατάσταση των Ελλήνων Προσφύγων από τη Ρωσία και εισήγηση αρμοδίως μέτρων που απαιτούνται για την ενημέρωση, τη δραστηριοποίηση και την εξεύρεση απαραίτητων πόρων και μέσων για την υλοποίηση των μέτρων.

Σημαντικά τα Προγράμματα του Εθνικού Ιδρύματος Υποδοχής και Αποκατάστασης των Παλινοστούντων, (Γραφείο υπάρχει και στη Θεσ/νίκη) με α) Πρόγραμμα μόνιμης εγκατάστασης με κατασκευές κατοικιών, β) Δημιουργία Κέντρων Φιλοξενίας ολίγων ημερών για ενημέρωση και επίλυση πρακτικών

θεμάτων και γ) Δημιουργία Οικισμών φιλοξενίας με εξάμηνη παραμονή για προετοιμασία της Κοινωνικής τους ένταξης.

Παρατηρήσεις Κοινωνικών Λειτουργών από την εμπειρία τους σε θέματα Παλινοστούντων στην Περιοχή Θεσ/νίκης αναφέρουν ότι δεν διαπιστώνεται εθνική ή θρησκευτική μισαλοδοξία απέναντι των Ελλήνων Ποντίων Παλινοστούντων ούτε ακόμη αντιμετωπίζονται με καχυποψία ή φόβο όπως αντιμετωπίζονται άλλοι αλλοδαποί πρόσφυγες.

Οι Έλληνες Πόντιοι διατηρούν έντονα την Εθνική τους συνείδηση. Παρά την αποξένωση και κοινωνική διαφορά που αυτοί αισθάνονται, διέπονται από μία αισιοδοξία ότι παρά τις αντιξοότητες θα έλθουν καλύτερες ημέρες θα επιβιώσουν.

Θετικό σημείο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί από τη μία πλευρά ότι ζουν όλοι μαζί γονείς, παιδιά, νύφες, εγγονοί, οπότε δεν νοιώθουν μοναξιά ή απομονωμένοι ιδίως τα ηλικιωμένα άτομα, από την άλλη πλευρά βέβαια δίνονται δυσκολότερες οι συνθήκες διαβίωσης.

Στις συνεντεύξεις μαζί τους η δυσκολία είναι στη γλώσσα για όσους δεν ξέρουν Ελληνικά και όσοι Κοιν. Λειτουργοί δεν ξέρουν Ποντιακά.

Επισημαίνεται ότι χρειάζεται:

1. Ενημέρωση των Κοινωνικών Λειτουργών ιδίως αυτών που εργάζονται στις Υπηρεσίες Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας, που ασχολούνται με πολλαπλότητα και πολυπλοκότητα προβλημάτων.
2. Η Συνεργασία στενότερη με Υπηρεσίες και φορείς που έχουν σχεδιασμό και Προγραμματισμό για τους Παλινοστούντες.
3. Συχνές συσκέψεις όλων των Κοιν. Λειτουργών που ασχολούνται με τέτοια θέματα για ανταλλαγή απόψεων, διαπιστώσεων και διατύπωση προτάσεων για Μελλοντικό Κοινωνικό Σχεδιασμό.